

ที่ นร ๐๕๐๔/ ๓๙๒๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เรื่อง การบริหารจัดการลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน

เรียน เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๗/๑๔๕๓
ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๗
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๔/๑๔๖๓๓
ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๐๖๐๔/๓๙๕
ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ เรื่อง การบริหารจัดการลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการ
พิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ รับทราบความเห็นและ
ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การบริหารจัดการลุ่มน้ำยมและ
ลุ่มน้ำน่าน และรับทราบความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการของกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมรับผิดชอบประสานการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานให้สภาที่ปรึกษา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการ
ดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ด้วย

/จึงเรียนมา ...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ได้แจ้งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ทราบด้วยแล้ว ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เผยแพร่ความเห็นและข้อเสนอแนะของ
สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พร้อมความเห็น และผลการพิจารณาของกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้สาธารณชน
ได้รับทราบ และขอขอบคุณสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ
ในเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี

ขอแสดงความนับถือ



(นายวรศักดิ์ อวรรณโณ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

15 มี.ค. 2548

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๖๔

mk48_3_37/009

รองเลขาธิการ... 10 มี.ค. 2548
ผอ.สปป...
ผอ.กลุ่ม...
จ.ค...
ผู้พิมพ์...

เรื่อง รายงานผลการพิจารณา / ผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี
 กรณีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี
 ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓
 เรื่อง การบริหารจัดการลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง การบริหารจัดการลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาเสนอความเห็นและผลการดำเนินการต่อความเห็นของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนี้

๑. ประเด็นความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.๑ วิสัยทัศน์และเป้าหมายการบริหารจัดการลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน มีการบริหารจัดการแหล่งน้ำแบบยั่งยืน ป่าไม้สมบูรณ์ มีน้ำสมบูรณ์เพียงพอ เพื่อการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม อุปโภคบริโภค และการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

๑.๒ ข้อเสนอแนะ รัฐควรกำหนดเรื่องลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่านเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อระดมทรัพยากรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างบูรณาการและยั่งยืน เพื่อให้ป่าไม้สมบูรณ์ มีน้ำเพียงพอสำหรับการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค

๑.๒.๑ การแก้ปัญหาลำน้ำที่ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง รัฐควรดำเนินการ ดังนี้

๑.๒.๑.๑ รัฐต้องจัดทำแผนการใช้น้ำระดับพื้นที่เพื่อการเกษตร โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑.๒.๑.๒ พัฒนาให้มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กกระจายในพื้นที่ทุกหมู่บ้าน ชุมชน และแหล่งเก็บกักน้ำตามจุดรวมลำห้วยสาขา โดยต้องมีคลองเชื่อมระหว่างแม่น้ำกับอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง

๑.๒.๑.๓ ขุดลอกแหล่งเก็บน้ำเดิม เพื่อลดการตื้นเขินในลำน้ำธรรมชาติ

๑.๒.๑.๔ จัดให้มีระเบียบข้อบังคับและกฎหมายในการควบคุมและดูแลจัดการแหล่งน้ำ

๑.๒.๑.๕ พัฒนาระบบชลประทาน และคู คลองให้ทั่วถึง

๑.๒.๑.๖ พัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำยมให้เต็มศักยภาพ เพื่อให้มีปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอ เช่นเดียวกับลุ่มน้ำน่าน

๑.๒.๒ การแก้ปัญหาที่มีน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน รัฐต้องเร่งศึกษาวางระบบ คูคลองให้เป็นโครงข่าย โดยให้ขุดคลองซอยย่อยของกลุ่มน้ำยมและน่านเพิ่มขึ้นตามที่จะสร้างอ่างเก็บน้ำ ขนาดกลาง โดยมีประตุน้ำเข้าในฤดูฝน และระบายน้ำออกในฤดูแล้ง รวมทั้งมีเครื่องมือสูบน้ำเข้าใน ฤดูฝนและสูบน้ำออกในฤดูแล้ง รวมทั้งดำเนินการเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๑.๒.๒.๑ สร้างผนังกันน้ำเสริมคันคลองที่ต่ำและสร้างประตุน้ำ โดยเร่งดำเนินการในพื้นที่แหล่งชุมชนที่เกิดน้ำท่วมหลากเป็นประจำ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบ นิเวศน์เดิม

๑.๒.๒.๒ ศึกษาพื้นที่น้ำท่วมซ้ำเป็นประจำ เพื่อปรับปรุงระบบระบายน้ำ ให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะถนนที่สร้างกีดขวางทางน้ำไหลให้ปรับปรุงออกแบบมีสะพานเป็นช่วง ๆ เพื่อขยายเส้นทางการไหลของน้ำ

๑.๒.๒.๓ ขุดลอกลำน้ำที่ตื้นเขินและพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำด้วยการ สร้างอ่างเก็บน้ำให้เหมาะสมกับพื้นที่เป็นระยะตลอดลุ่มน้ำสาขา

๑.๒.๒.๔ ปรับปรุงหนองน้ำธรรมชาติตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ให้ เป็นแก้มลิง เพื่อรองรับน้ำช่วงฤดูฝน รวมทั้งเร่งแก้ปัญหาการบุกรุกแหล่งเก็บน้ำธรรมชาติในพื้นที่สาธารณะ เช่น บริเวณบึงบอระเพ็ด เป็นต้น

๑.๒.๒.๕ จัดวางระบบการระบายน้ำในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำ ทั้งการสูบน้ำ และผันน้ำระหว่างแหล่งน้ำ

๑.๒.๒.๖ จัดวางระบบเตือนภัยและการอพยพให้ความช่วยเหลือ ประชาชนในพื้นที่น้ำท่วมเป็นประจำ

๑.๒.๒.๗ ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนในโครงการที่มี ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนสูงอย่างเร่งด่วน เช่น โครงการทะเลหลวง จังหวัดสุโขทัย และ โครงการห้วยสัก จังหวัดแพร่ เป็นต้น

๑.๒.๓ การแก้ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าไม้ การชะล้างพังทลายของพื้นที่ลาดชัน และดินริมตลิ่งและการตกตะกอนในแหล่งเก็บน้ำ รัฐควรดำเนินการดังนี้

๑.๒.๓.๑ รัฐควรศึกษาการออกกฎหมายให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือ ผู้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ต้องปลูกไม้ยืนต้นที่รักษาสภาพแวดล้อมอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ที่ประชาชน ครอบครองหรือทำประโยชน์อยู่ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่า โดยรัฐให้การสนับสนุนตามความจำเป็น

๑.๒.๓.๒ เร่งฟื้นฟูและขยายพื้นที่ป่าไม้ทดแทนป่าไม้เสื่อมโทรมและ กำหนดแนวเขตป่าไม้ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุก

๑.๒.๓.๓ จัดให้มีมาตรการป้องกันการพังทลายของดินอย่างเหมาะสม

๑.๒.๓.๔ ปรับปรุงแหล่งเก็บน้ำเดิมของชุมชน และหมู่บ้าน ให้ลดการ ตื้นเขิน

๑.๒.๓.๕ ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ เฝ้าระวังและบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่

- ๑.๒.๓.๖ กำหนดแนวทางให้คนอยู่กับป่าในพื้นที่อย่างเหมาะสม
- ๑.๒.๓.๗ พื้นพูนุรักษ์แหล่งน้ำ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
- ๑.๒.๓.๘ จัดให้มีคณะกรรมการร่วมระหว่างประชาชนต้นน้ำและท้ายน้ำ

เพื่อบริหารจัดการลุ่มน้ำ

๒. ความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ กรมทรัพยากรน้ำได้ดำเนินการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำแบบบูรณาการ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ โดยเลือกลุ่มน้ำยมเป็นลุ่มน้ำนำร่องเพื่อให้มีการจัดการน้ำในลุ่มน้ำแบบบูรณาการ เพื่อประโยชน์ในการผลิต การบริโภค และการป้องกันอุทกภัย มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ จึงควรได้รับการผลักดันให้เกิด ผลสำเร็จ และได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ของการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำยมไว้ ดังนี้ ๑) การสร้างเสถียรภาพน้ำต้นทุน ๒) การป้องกันและแก้ไขอุทกภัย ๓) การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ๔) การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและคุณภาพน้ำ ๕) การพัฒนาองค์กรและระบบบริหารจัดการลุ่มน้ำ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาต้นน้ำเป็นไปอย่างมีระบบทั้งในระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ เช่น โครงการจัดทำระบบ Early Warning สำหรับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย-ดินถล่ม เพื่อใช้ในการติดตามสถานการณ์ เฝ้าระวัง และเตือนภัย และโครงการกำหนดค่าดัชนีความชุ่มชื้นของดิน (Antecedent Precipitation Index : API) เพื่อสนับสนุนการเตือนภัยล่วงหน้า น้ำท่วมฉับพลัน และแผ่นดินถล่ม และได้ดำเนินการจัดทำแผนรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน ซึ่งปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการจัดทำร่างรายงานฉบับสุดท้าย ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ นอกจากนั้น ได้มีการปรับปรุงกฎหมาย ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ โดยว่าจ้างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จำนวน ๙ ครั้งทุกภาคทั่วประเทศ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๙ แต่อย่างไรก็ดี ควรพิจารณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล สำหรับการอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรม เพื่อเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่จะบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

๒.๒ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินโครงการปาร์กน้ำรักษ์แผ่นดินเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในลุ่มน้ำยมและน่าน และศูนย์ศึกษาการพัฒนาการอนุรักษ์ต้นน้ำในลุ่มน้ำยม

๒.๓ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีแผนดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในลุ่มน้ำยมและน่าน คือ การประเมินศักยภาพน้ำบาดาล การวางเครือข่ายติดตามสภาพน้ำบาดาล ทั้งปริมาณและคุณภาพ การเจาะและพัฒนาน้ำบาดาลในพื้นที่ที่มีศักยภาพ รวมถึงการรักษาเก็บกักน้ำไว้ในชั้นน้ำบาดาล

๒.๔ กรมป่าไม้ ได้กำหนดแนวทางให้คนอยู่กับป่าในพื้นที่อย่างเหมาะสมแล้ว และได้ใช้ข้อกำหนดนี้เป็นหลักในการดำเนินการในปัจจุบัน ตามโครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ตามแนวพระราชดำริ ฯ

๒.๕ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นของสภาที่ปรึกษา ฯ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาหมักน้ำหลากท่วมในช่วง ฤดูฝน คือ ข้อ ๑) การสร้างผนังน้ำเสริมคันคลองที่ต่ำ และสร้างประตูระบายน้ำ ควรคำนึงถึงลักษณะทางชลศาสตร์ของแม่น้ำ การใช้ที่ดินโดยรวม ลักษณะและคุณสมบัติของดิน เพื่อป้องกันการพังทลายของตลิ่ง และข้อ ๔) การปรับปรุงหนองน้ำธรรมชาติในที่สาธารณะต่าง ๆ ให้เป็นแก้มลิงนั้น หากมี การดำเนินการในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ ในข้อ ๖ ของมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการใด ๆ ที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศ

๒.๖ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในหลักการเห็นด้วยกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา ฯ เนื่องจากเป็นทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศ จำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ควรให้มีการศึกษาระบบเตือนภัยอันเกิดจากน้ำท่วมหรือภัยแล้ง ตลอดทั้งการเฝ้าระวัง ตรวจวัด และตรวจสอบข้อมูล โดยพิจารณานำเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประกอบการปฏิบัติงาน

๒.๗ กรมชลประทาน มีแนวทางการแก้ไขปัญหาคัดแคลนน้ำ ซึ่งมุ่งเน้นด้านการเกษตรเป็นหลัก ส่วนการดำเนินการบรรเทาอุทกภัยได้ดำเนินโครงการขุดพื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำยมและฝั่งขวาของแม่น้ำน่านแล้วอย่างเป็นรูปธรรม และปัจจุบันกำลังดำเนินการศึกษาความเหมาะสมโครงการบรรเทาอุทกภัยลำน้ำยม-ลำน้ำน่าน

๒.๘ กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ในด้านการแก้ไขปัญหาคัดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ควรพิจารณาถึงน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคด้วย การแก้ไขปัญหาน้ำหลากในช่วงฤดูฝน การสร้างผนังกันน้ำคันคลองที่ต่ำและสร้างประตูน้ำให้คำนึงถึงกรณีน้ำหลากจากที่สูงลงสู่คลอง และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนวิชาการความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมพร้อมอุปกรณ์เครื่องมือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การบริหารจัดการลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน และรับทราบความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับผิดชอบประสานการติดตาม

/ผลการดำเนินงาน ...

ผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และ
เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม
๒๕๔๗ ด้วย

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

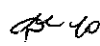
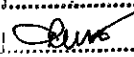
ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘



(นายบรรศักดิ์ อุวรรณโณ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๕ มี.ค. ๒๕๔๘

รอง.ส.ค.  ๑๐ มี.ค. ๒๕๔๘
ผ.ส.บ. 
ผ.ก.ล. 
ง.ค.  ๑๐ มี.ค. ๒๕๔๘
ผ.ค. 